

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.013.04.2021

Dariusz Jóźwik
Prezes Zarządu
Spółdzielnia Socjalna „Borowiackie Smaki”
ul. Szkolna 8
89-511 Cekcyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.204.2021
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej z 29 listopada 2021 r.

P/21/046 Wsparcie udzielane przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej podmiotom ekonomii społecznej i solidarnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Spółdzielnia Socjalna „Borowiackie Smaki” ul. Szkolna 8, 89-511 Cekcyn ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Józwik, Prezes Zarządu Spółdzielni ² , od 22 czerwca 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zgodność wykorzystywania przez podmioty ekonomii społecznej środków finansowych z warunkami określonymi w umowie z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej. 2. Trwałość efektów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020. Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dane i dokumenty z okresu wcześniejszego i późniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Artur Nierebiński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/80/2021 z 9 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 1-60)

¹ Dalej: „Spółdzielnia” lub „Borowiackie Smaki”.

² Dalej: „Prezes”.

³ Czynności kontrolne zakończono 16 września 2021 r.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Spółdzielnia, zgodnie z warunkami określonymi w umowach podpisanych ze Stowarzyszeniem Na Rzecz Rozwoju Kobiet GINEKA⁶ Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej, zrealizowała projekt, w ramach którego utworzono łącznie sześć nowych miejsc pracy. Terminowo przedstawiano rozliczenia dotyczące wykorzystania udzielonego wsparcia finansowego. Pozytywnie oceniono także, iż dołączone do zestawień poniesionych wydatków dotyczących trzech spośród czterech badanych umów dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków uwzględniały wyłącznie koszty kwalifikowalne.

Spółdzielnia prawidłowo zachowywała trwałość efektów uzyskanych dzięki wsparciu otrzymanemu od OWES. Posiadając statut Przedsiębiorstwa Społecznego zachowywała nowoutworzone miejsca pracy przez okres co najmniej roku od momentu ich utworzenia.

Za nieprawidłowe oceniono przedstawienie do rozliczenia udzielonego wsparcia pomostowego wydatków niekwalifikowalnych w wysokości 4 534,12 zł co stanowiło 3,8% udzielonego dofinansowania na podstawie umowy (120 tys. zł).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zgodność wykorzystywania przez podmioty ekonomii społecznej środków finansowych z warunkami określonymi w umowie z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Spółdzielnia otrzymała wsparcie od OWES w łącznej wysokości 249,6 tys. zł, które udzielono w następujących formach:

- finansowe na utworzenie pięciu nowych miejsc pracy w formie dotacji w wysokości 120 tys. zł, na podstawie umowy nr 11/KPOWESIV/2018 z 8 sierpnia 2018 r.,
- pomostowe na sfinansowanie podstawowych kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego w początkowym okresie działania w kwocie 90 tys. zł⁸, na podstawie umowy nr 8/KPOWESIV/2018 z 20 sierpnia 2018 r. zmienionej aneksem nr 1 z 18 lutego 2019 r.,
- finansowe na utworzenie nowego miejsca pracy w formie dotacji w wysokości 24 tys. zł, na podstawie umowy nr 9/KPOWESV/DOTACJE/2020 z 20 listopada 2020 r.,
- pomostowe w celu pomocy w uzyskaniu stabilności funkcjonowania i przygotowania go do w pełni samodzielnego funkcjonowania w kwocie 15,6 tys. zł, na podstawie umowy nr 9/KPOWESV/POMOSTOWE/2020 z 20 listopada 2020 r.

Na podstawie powyższych umów Spółdzielnia zobowiązała się m.in do:

- utworzenia pięciu nowych miejsc pracy w 2018 r. oraz jednego w 2020 r. poprzez dokonanie zakupów inwestycyjnych przeznaczonych na ich uruchomienie, wskazanych w Biznesplanie,

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Które pełniło funkcję Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, dalej: "OWES".

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Z czego na podstawie umowy pierwotnej 60 tys. zł a po złożeniu wniosku o przedłużenie wsparcia pomostowego środki zwiększono o kolejne 30 tys. zł.

- zatrudnienia pięciu osób w 2018 r. i jednej w 2020 r. na okres co najmniej 12 miesięcy,
- przekazywania do OWES szczegółowych zestawień dotyczących poniesionych wydatków w ramach udzielonego wsparcia wraz z dowodami ich faktycznego poniesienia (osobno dla każdej transzy udzielonego wsparcia),
- poddawania się monitoringowi i kontroli przez OWES w zakresie prawidłowości poniesionych wydatków w ramach przyznanego wsparcia finansowego.

(akta kontroli str. 61-183)

Spółdzielnia zawarła pięć umów o pracę 9 sierpnia 2018 r. oraz kolejną 10 września 2020 r. Podpisane umowy dotyczyły pełnego wymiaru czasu pracy na stanowiskach: kucharz (trzy osoby) oraz pomoc kuchenna (trzy osoby). Zatrudnione osoby były wymienione zarówno w Biznesplanach dołączonych do wniosków o przyznanie środków finansowych, jak i w wyżej wymienionych umowach dotyczących przyznanego wsparcia. Spełniały także kryteria, o których mowa w rozdziale 3 pkt 26 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze wyłączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020⁹. Na nowoutworzonych miejscach pracy przez pierwsze 12 miesięcy nie dochodziło do zmian kadrowych. Z jedną osobą nie przedłużono stosunku pracy po 9 sierpnia 2019 r.

(akta kontroli str. 61-183, 382-383)

Borowiackie Smaki przedstawiały do OWES zestawienia oraz dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków w ramach udzielonego wsparcia w wymaganym terminach wskazanych w umowach:

1) w ramach udzielonego wsparcia pomostowego na podstawie umowy 8/KPOWESIV/2018 przedstawiono 14 zestawień (końcowe 17 września 2019 r.) obejmujących poniesione koszty na podstawie 119 faktur o łącznej wartości 90 tys. zł netto. Dokumenty te potwierdzały dokonanie przez beneficjenta zakupów: paliwa do samochodu służbowego, środków czystości, odzieży i obuwia roboczego, materiałów biurowych; opłat: za korzystanie z Internetu, komunikacyjnych, związanych ze szkoleniami BHP oraz składkami ZUS pracowników oraz kosztami wykonania obowiązkowych badań lekarskich, eksploatacji pomieszczeń i wywozu odpadów komunalnych.

2) w ramach udzielonego wsparcia pomostowego na podstawie umowy 9/KPOWESV/POMOSTOWE/2020 przedstawiono sześć zestawień (końcowe 29 stycznia 2021 r.) obejmujących poniesione koszty na podstawie 10 faktur o łącznej wartości 15,6 tys. zł netto. Przedstawione do rozliczenia koszty dotyczyły: opłat za zużyte media, składek na ZUS oraz naprawy samochodu.

Przeprowadzona analiza powyższych dokumentów wykazała, że 103 faktury o łącznej wartości netto 131 065,88 zł uwzględniały wydatki kwalifikowalne¹⁰, a w przypadku pozostałych 26 faktur o łącznej wartości 4 534,12 zł, wskazane koszty stanowiły wydatki niekwalifikowalne do rozliczenia w ramach podpisanej umowy o wsparcie¹¹.

Rozliczenia zostały przekazane do OWES z zachowaniem nieprzekraczalnego terminu wskazanego w umowach, tj. do 20 każdego miesiąca.

⁹ Wskazane w podrozdziale 3.3. pkt 2) ppkt c) i f).

¹⁰ Dotyczyło to 93 faktur o łącznej wartości netto 115 465,88 zł przedstawionych do rozliczenia wsparcia udzielonego w ramach umowy 8/KPOWESIV/2018 oraz 10 faktur o łącznej wartości netto 15 600 zł przedstawionych do rozliczenia wsparcia udzielonego w ramach umowy 9/KPOWESV/POMOSTOWE/2020.

¹¹ O czym szerzej w sekcji Stwierdzone Nieprawidłowości.

W ramach rozliczenia udzielonych dotacji Spółdzielnia przekazała do OWES:

- zestawienie poniesionych wydatków dokumentujących zrealizowanie usługi wykonania pomieszczenia mroźni na kwotę 29,5 tys. zł netto (inwestycję zakończono 1 grudnia 2020 r.)¹²,
- dwa zestawienia potwierdzające zakup środków trwałych na podstawie dołączonych 18 faktur o łącznej wartości 120 tys. zł netto (sprawozdanie końcowe złożono 19 listopada 2018 r.).

Środki trwale zakupione przez Borowiackie Smaki w ramach udzielonych dotacji były zgodne z wykazem nakładów inwestycyjnych umieszczonym w Biznesplanie i nadal znajdowały się na wyposażeniu Spółdzielni.

(akta kontroli str. 61-328, 373-380)

W ramach udzielonego wsparcia finansowego Spółdzielnia otrzymywała na rachunek bankowy środki od OWES:

- w ramach umowy 9/KPOWESV/DOTACJE/2020 w dniu 24 listopada 2020 r. (tj. cztery dni po podpisaniu umowy) w wysokości 24 tys. zł;
- w ramach umowy 9/KPOWESV/DOTACJE/2020 w trzech transzach: 7,8 tys. zł - 24 listopada 2020 r. (4 dni po podpisaniu umowy), 2,6 tys. zł - 20 stycznia 2021 r., 2,6 tys. zł - 8 lutego 2021 r. oraz 2,6 tys. zł 1 marca 2021 r.;
- w ramach umowy 11/KPOWESIV/2018 w dwóch transzach: 96 tys. zł - 9 sierpnia 2018 r. (tj. jeden dzień po podpisaniu umowy) oraz 24 tys. zł - 21 września 2018 r.;
- w ramach umowy 8/KPOWESIV/2018 w czterech transzach: 30 tys. zł - 20 sierpnia 2018 r. (w dniu podpisania umowy), 30 tys. zł 27 grudnia 2018 r., 15 tys. zł - 28 marca 2019 r. oraz 15 tys. zł - 17 lipca 2019 r.

(akta kontroli str. 98-183, 365-370)

Spółdzielnia poddawana była czynnościom kontrolnym prowadzonym przez OWES oraz czynnościom monitorującym w zakresie celów społecznych i celów ekonomicznych, na których realizację zostały udzielone środki finansowe, a także czynnościom monitorującym prowadzonym w zakresie płynności finansowej, które były prowadzone przez OWES.

Prezes wyjaśnił m.in., że bieżąca kontrola umów dotacyjnych polegała głównie na weryfikacji przedstawionej dokumentacji, w tym zgodności wydatków z harmonogramem rzeczowo-finansowym. Pracownicy OWES-u byli w ciągłym kontakcie osobistym, telefonicznym, mailowym. Kontrolowano również zakupione przedmioty ze środków dotacyjnych (pracownik OWES-u w siedzibie Spółdzielni dokonał oględzin i utrwalił przedmioty na zdjęciach). Wizyty Pracowników OWES-u odbyły się np. 8 sierpnia 2018 r., 29 sierpnia 2019 r., 23 stycznia 2020 r. oraz 14 lipca 2020 r. Ponadto 05 listopada 2018 r. oraz 21 maja 2020 r. dokonano weryfikacji dokumentów przez OWES, w związku ze złożonym wnioskiem o nadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego. Dodał, że w związku z udzielonym wsparciem pomostowym miesięcznie kontrolowano wydatki, w tym dokumentację księgową. Również w celu prawidłowości realizacji postanowień zawartych umów, po wsparciu finansowym, OWES kontrolował trwałość miejsc pracy przez kolejne 6 miesięcy. W ramach wsparcia pomostowego kontrolowane były na bieżąco opłacone składki ZUS oraz podatek od osób fizycznych. Biuro rachunkowe w imieniu Spółdzielni przekazywało do OWES miesięczne deklaracje DRA i RCA oraz sprawozdanie finansowe. W związku ze złożonym wnioskiem o przedłużenie udzielonego wsparcia pomostowego OWES przeprowadził 4 lutego 2019 r. kontrolę. Doradca kluczowy i biznesowy cyklicznie (raz na pół roku) prowadził monitoring Spółdzielni. W kartach monitoringu wykazywano szczegółowe informacje dotyczące

¹² Dotyczyło umowy 9/KPOWESV/DOTACJE/2020.

sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstwa, realizacji celów społecznych jak również strukturę zatrudnienia, w tym zatrudnienie z dotacji OWES¹³.

(akta kontroli str. 350-364)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W ramach rozliczenia wsparcia pomostowego udzielonego przez OWES na podstawie umowy nr 8/KPOWESIV/2018 Spółdzielnia przedłożyła 26 faktur¹⁴ o łącznej wartości netto 4 534,12 zł na zakup paliwa do samochodu służbowego, na których nie uwidoczniiono numeru rejestracyjnego pojazdu, co skutkowało brakiem możliwości uznania tych wydatków jako kwalifikowalne. Koniecznym warunkiem uznania kosztu zakupu paliwa jako wydatku kwalifikowalnego było, zgodnie z pkt 11 d Załącznika nr 7¹⁵ do Regulaminu przyznawania środków finansowych w ramach Projektu nr RPKP.09.04.01-04-0002/16-00, wyszczególnienie numeru rejestracyjnego pojazdu na fakturach zakupowych dotyczących kosztów paliw do samochodów służbowych. Powyższe dokumenty stanowiły podstawę rozliczenia udzielonego wsparcia pomostowego w wysokości 120 tys. zł.

(akta kontroli str. 61-97, 113-137, 258-328)

Prezes wyjaśnił, że paliwo zakupione na podstawie tych faktur zostało przeznaczone do pojazdu o numerze rejestracyjnym CTU 76E4, a nieumieszczenie tego numeru na fakturach wynikało z jego przeoczenia.

(akta kontroli str. 329-332)

OCENA CZĄSTKOWA

Spółdzielnia zgodnie z warunkami określonymi w umowach podpisanych z OWES zrealizowała projekt w ramach, którego utworzono łącznie sześć nowych miejsc pracy. Terminowo przedstawiano rozliczenia dotyczące wykorzystania udzielonego wsparcia finansowego. Zestawienia poniesionych wydatków dotyczące trzech spośród czterech badanych umów zostały sporządzone prawidłowo i dołączone do nich dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków uwzględniały wyłącznie koszty kwalifikowalne. Jako nieprawidłowe oceniono przedstawienie do rozliczenia udzielonego wsparcia pomostowego wydatków niekwalifikowalnych w łącznej wysokości 4 534,12 zł, co stanowiło 3,8% wysokości udzielonego dofinansowania na podstawie umowy (120 tys. zł).

OBSZAR

2. Trwałość efektów uzyskanych dzięki wsparciu udzielonemu przez Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Opis stanu
faktycznego

W ramach otrzymanego wsparcia w 2018 r. Spółdzielnia od 9 sierpnia 2018 r. zatrudniła pięć osób na podstawie umowy o pracę na czas określony do 9 sierpnia 2019 r., (trzy na stanowisku kucharz, a dwie jako pomoc kuchenna) w wymiarze pełnego etatu. Zatrudnione osoby zostały wymienione w: biznesplanie, wniosku o udzielenie wsparcia oraz umowie nr 8/KPOWESIV/2018. Spośród nich cztery¹⁶

¹³ Z prowadzonych działań monitorujących i kontrolnych nie sporządzano formalnych dokumentów, które pozostawały w siedzibie kontrolowanego.

¹⁴ Tj. faktury o numerach: 2816/2018 z 24.08.2018 r., FF/4014/2018 z 04.09.2018 r., FS/14220/2018/205 z 08.09.2018 r., FS/14655/2018/205 z 15.09.2018 r., FS/15058/2018/205 z 22.09.2018 r., FS/15535/2018/205 z 30.09.2018 r., FS/15631/2018/205 z 01.10.2018 r., FF/4708/2018 z 08.10.2018 r., 8171K/7487/18 z 16.10.2018 r., FS/16874/2018/205 z 23.10.2018 r., 2818K1/7487/18 z 15.11.2018 r., FF/5592/2018 z 29.11.2018 r., 9097K2/7487/18 z 17.11.2018 r., FS/19618/2018/205 z 12.12.2018 r., FS/19404/2018/2015 z 07.12.2018 r., FF/601/2019 z 18.02.2019 r., 258K1/7487/19 z 31.01.2019 r., 561K1/7487/19 z 07.03.2019 r., FF/987/2019 z 15.03.2019 r., 3614K2/0915/19 z 25.03.2019 r., FF/1317/2019 z 29.03.2019 r., FF/1427/2019 z 03.04.2019 r. oraz FF/1983/2019 z 29.04.2019 r.

¹⁵ W którym określono katalog wydatków kwalifikowalnych.

¹⁶ Według stanu na dzień 30 sierpnia 2021 r.

pozostawały w stosunku pracy ze Spółdzielnią, a jedna nie kontynuowała współpracy od 10 sierpnia 2019 r.

W ramach otrzymanego wsparcia w 2020 r. zatrudniono od 10 września 2020 r. jedną osobę na podstawie umowy o pracę na czas określony do 10 września 2021 r., (jako pomoc kuchenna) w wymiarze pełnego etatu. Osoba ta została wymieniona w biznesplanie, wniosku o udzielenie wsparcia oraz umowie nr 9/KPOWESV/POMOSTOWE/2020. Według stanu na dzień 30 sierpnia 2021 r. nadal pozostawała w stosunku pracy z Borowiackimi Smakami.

Przez cały okres zaangażowania pracowników, na których zatrudnienie otrzymano wsparcie od OWES, Spółdzielnia odprowadzała za nich składki na ubezpieczenia społeczne, a wskazane osoby widniały w ewidencji ubezpieczonych pracowników w ZUS.

(akta kontroli str. 61-183, 382-383)

Spółdzielnia 5 listopada 2018 r. uzyskała status przedsiębiorstwa społecznego i utrzymywała go do czasu zakończenia niniejszej kontroli NIK. Od początku swojej działalności, tj. od 1 sierpnia 2018 r. do 31 grudnia 2020 r. Borowiackie Smaki uzyskały przychody netto ze sprzedaży w kwocie 1 178, 3 tys. zł wykazując zysk netto w wysokości 83,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 371-380, 382-402)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Spółdzielnia prawidłowo zachowywała trwałość efektów uzyskanych dzięki wsparciu otrzymanemu od OWES. Funkcjonując jako Przedsiębiorstwo Społeczne utrzymywano nowoutworzone miejsca pracy przez co najmniej rok od momentu ich utworzenia.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Skorygowanie rozliczenia udzielonego wsparcia pomostowego na podstawie umowy nr 8/KPOWESIV/2018.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 17 września 2021 r.

Kontroler
(-) Artur Nierebiński
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał Tomasz Sobecki p.o. Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Bydgoszczy.

Bydgoszcz, 8 grudnia 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki